

סוכות

בבית המקדש

ממסכת סוכה פרק ג' עד הסוף

סיפור סדר הדברים בעל פה.

הקדמה : ישנו הבדל בין חציו הראשון של מסכת סוכה הדין בעניני סוכה ולולב הנהגים בזמנינו וקל יותר ללמדם ולזכרם, ולעומת זאת סוף המסכת בעווננו כזר נחשב, אשר ע"כ נעשה נסיון בדפים אלו לספר את סדר עבודת בית המקדש בחג הסוכות דבר דבור על אופניו כהקדמה וכסיכום ללימוד המשניות.

סיכום מסכת סוכה סיכום מאמצע פרק ג' עד סוף המסכת.

מצות לולב בשבת קודש

א. מצות לולב מן התורה בבית המקדש שבעה ימים, ובכל העולם רק ביום הראשון.

ב. חז"ל דרשו את זה מסתירה בפסוק : ולקחתם לכם **ביום הראשון** ..... ושמחתם לפני ה' אלוקיכם **שבעת ימים** והכוונה ושמחתם היא לשמוח עם ארבע המינים. וא"כ אין הפסוק מובן האם המצוה היא רק ביום הראשון או שבע ימים ? וביארו חז"ל את הפסוק שצריך להבחין שבתחילתו שכתוב ביום הראשון לא נאמר באיזה מקום, ובסופו כתוב ושמחתם לפני ה' אלוקיכם שבעת ימים. נמצא שהכל מיושב על אופניו

שבבית המקדש נטילת לולב שבעה ימים. ובשאר המקומות

רק ביום הראשון.¹

ג. ש. האם בנטילת לולב יש חילול שבת? ת. אין בנטילת

לולב חילול שבת. ולכן מן התורה נוטלים לולב בשבת כבחול.

ד. גזירה: חז"ל חששו בכמה מצוות המזדמנות רק במועדים

שאדם עם הארץ גדול שאינו יודע לקיים את המצוה לא יזכור

שאסור לטלטל בשבת ארבע אמות ברשות הרבים,² ויקום

בשבת בבוקר ויחליט בדיוק אז!! ליטול את חפץ המצוה

וללכת אצל בקי שילמדנו³ ולכן העדיפו לבטל את המצוה

בכדי שלא יגרם מכשול. מצוות אלו הינן: שופר, לולב,

ערבה, וקריאת מגילת אסתר.⁴

שליבים שונים בגזרה זו

---

¹ הבה נוסף יש, שבתחילת הפסוק נאמר לכם ובסופו לא נאמר, כי רק ביום הראשון צריך לכם.

² שואלים מדוע חששו שיכשל בהעברה ד"ר ברה"ר יותר מאשר הוצאה מרשות לרשות? ופע"פ שטעה בדבר מצווה פטור!!! גזרו!

⁴ ש. איך חכמים עקרו מצוות מן התורה? ת. יש כה ביד חכמים לעקור מצווה בשב ואל תעשה.

ש. מאי אולמא איסור הוצאה בשבת חיוב שופר ולולב? ת. כנראה שאיסור חמור יותר מביטול מצווה

ש. האם בשביל איזה הכ"ת של ע"ה מסוים שיגש לקיים מצווה ויטעה ויכשל החילול שבת שאין חייבים עליו [כנ"ל] כדאי לבטל מצווה מכל ישראל לדורות רבים?

ת. חז"ל הבינו כחה של עבירה!!!!

השלב הראשון היה בזמן בית המקדש : לולב שבעה כיצד יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת לולב שבעה ושאר כל הימים ששה.

ש. בבית המקדש כל הימים היה חיובם מן התורה ואם כן מה החילוק בין היום הראשון לשאר הימים שביום הראשון לא ביטלו את מצות לולב מחשש שמא יעבירונו ובשאר הימים כן גזרו ?

ת. ביום הראשון שמצות לולב נוהגת בכל מקום מן התורה לא רצו לבטל ואילו שאר הימים שמצות לולב רק בבית המקדש גזרו.⁵

[גמרא]

בנטילת הלולב ביום הראשון בשבת ישנה בעיה מיוחדת כי מצד אחד כל אחד צריך לולב. ועל הלולב להיות שלו. ומצד שני אסור לטלטל את הלולב בירושלים שהיא רשות הרבים ולא ניתן לעשות בה עירוב. כיצד התגברו על בעיה זו ? היו בזה כמה אפשרויות כמפורט :

א. בבית המקדש : מצאו עצה מיוחדת והוא שכולם יביאו לולבים בערב שבת, [האתרוג היה תקוע בין ענפי ההדס והערבה] ולימדו את כל מי שהביא לומר כל מי שיגיע לולבי בידו הרי הוא לו במתנה, וכך כל אחד קיבל לולב שיהיה שלו.

---

⁵ ואע"פ שאין שבות במקדש, לולב לכל מסור. גמ'.

היכן הניחום? אומרת המשנה הסדרנים המכונים חזנים הניחו אותם על גבי ספסלי אבן שהיו סביב הר הבית [לפני בית המקדש היה שטח רחב ידיים שדרכו נכנסו לבית המקדש ונקרא הר הבית ע"ש שהיה בהר של בית המקדש. סביבו היו רובדים [ספסלים] של אבן, ועל גבם היו גגונים. בשבת זו הניחו את הלולבים על ספסלים אלו והגגונים הגנו עליהם מן השמש. למחר משכימין ובאין והחזנים זורקים אותם לפניהם, והם מחטפין ומכין איש את חברו.

ב. הזקנים הניחו את שלהם בלשכה.

ג. בית הכנסת: היו יהודים מחוץ לירושלים וגם בירושלים מי שלא היה טהור או מסיבה אחרת, שהיו מתפללים בבית הכנסת, שם לא היה עם רב כל כך, ולמחר משכימין ובאין וכל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטלו. [ישנה אפשרות גם לרשום שם על הלולב למטה]

ד. השלב השני בגזירה היה: כשראו בית דין שבאו לידי סכנה התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו ואחר כך באו לבית המקדש. כמו כן ניתן היה ללכת לבית הכנסת ולהניח בו את לולבו מראש.

ה. הגמרא אומרת שכשחרב בית המקדש ראו שאלו שגלו לחוץ לארץ אינם יודעים באיזה יום בית דין קדשו את החודש ומתי התאריך המדויק של יום טוב, והתחילו לנהוג יום טוב שני. באופן זה לא היה ראוי שיטלו לולב בשבת שהיא רק ספק יום טוב ראשון, ולא

רצו שיהיה הבדל בין המקומות ותיקנו שלולב לא ידחה שבת אפילו
ביום טוב ראשון.⁶

פרטים שונים בדיני שבת שהיו בזמן שנטלו לולב בשבת

חיוב חטאת

מה הדין אם טעה בשבת זו והעביר לולב ברשות הרבים ?

א. אם יצא כבר ידי חובה -

ב. אם עדיין לא יצא ידי חובה -

למי מותר ליטול

מה הדין כשנטלו לולב בשבת האם רק לגברים שחייבים במצוות

הותר ליטול לולב או גם לנשים -

האם גם לילדים שאינם חייבים במצוה אלא רק מדין חינוך הותר

ליטול בשבת -

שמירת הלולב אחר המצוה

מהידור המצוה לשמור על ארבעת המינים טריים ולהניחם במים.

האם בשבת מותר להניח במים והאם יש הבדל בין שבת, יום טוב,

או חול המועד.

---

⁶ כן הוא ברמב"ם שבזמן בית המקדש כל ישראל היו בארץ ישראל והותר בכל מקום שידעו ודאי שזה יום טוב.

בשבת -

ביום טוב -

ובמועד -

תקנת רבן יוחנן בן זכאי

משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל שבעה זכר למקדש. לכן בזמן הזה היום הראשון הוא מן התורה ושאר הימים מדרבנן.⁷

סדר עבודת בית המקדש בחג הסוכות

מצות ערבה

היכן נצטוונו עליה? הלכה למשה מסיני, וי"א שדורשים מהפסוק ערבי נחל אחת ללולב ואחת להקיף את המזבח. מתי? בכל יום מימי הסוכות.

מי הביא את הערבות? שלוחי בית דין.

מהיכן הביאום? מוצא. כי מוצא פירושו פטור שבשכר אספקת הערבות פטרו את בני המקום ממס המלך כל השנה.

---

⁷ יש ראשונים האומרים שגם בזמן הזה מי שנמצא בגבולות ירושלים חייב כל הימים מן התורה. ולכן יש מיקירי בני ירושלים המהדרים ללכת לכותל המערבי בימי חול המועד סוכות לנטילת לולב ותפילת שחרית הלל קרה"ת מוסף והושענות מול קודש הקדשים.

מה עשו בהם ? א. הקיפו את המזבח.

ב. בגמר ההיקף זקפום סביב למזבח.

ג. אח"כ נטלו אותם והיכו איתם [חבטו] בקרקע.

הקפת המזבח כיצד ? ו"א שרק הכהנים הקיפו בין תמימים ובין

בעלי מומין. ו"א שגם ישראל נכנסו להקיף.

מה אמרו בזמן ההקפה ? לפי ת"ק אנא ה' הושיעה נא אנא ה'

הצליחה נא ⁸

ולפי רבי יהודה אני והו הושיעה נא. ^{9 10}

אותו סדר עשו בכל הימים אלא שכל יום הקיפו פעם אחת וביום

השביעי הקיפו שבע הקפות.

זקיפה על המזבח כיצד ? אחר ההקפה העמידו את הערבות על

היסוד באופן שיתכופפו אמה על המזבח.

מה היה גודלן של הערבות ? 11 אמה. [גובהו של המזבח היה 9

אמות ועוד אמה של הקרנות הניחום על היסוד לא מול הקרנות אז

הספיקו 8 אמות לגובה אלא שהיו צריכות את מרחק הסובב אמה

---

⁸ בזמן הזה שזכינו להקיף את המזבח הוא זמן שקרובים מאוד להשי"ת ומתפללים לה'
⁹ , שמזכירים להשי"ת שמי אני והוא יחד כמ"ש עמו אנכי בצרה הוא יושיע אותנו ויש בזה
רמזים עמוקים על שם השם.

ש. מדוע אומר אני לפני השי"ת, ת. מפני שצריך להתחיל באיתערותא דלתתא תפא"י.

¹⁰ צ"ע האם אמרו גם אני והו הצליחה נא

ומלמטה כבר היו מוטות בסובב באלכסון וכן עלו על גובהו וירדו אמה
על המזבח]¹¹

תקיעה : אחר שהעמידו את הערבות סביב למזבח תקעו הכהנים
תקיעה תרועה ותקיעה לסימן שמחה.

חבטה : אח"כ "כל אחד מהם לוקח מהמזבח ענף אחד או יותר
וחובטן בקרקע איזה פעמים" (תפא"י)¹²

פרידה מן המזבח

הואיל ובימי חג הסוכות עשו כבוד גדול למזבח ה', בריבוי העבודות
בו שהם: המוספין הרבים, ניסוך המים, מצות ערבה, שיבחו את
המזבח ואמרו יופי לך מזבח ב' פעמים. פירוש היופי הזה אנו עשינו
לך שאתה מכפר עלינו.^{13 14}

---

¹¹ איני יודע האם קשרו את הערבות זה בזה שלא ישמטו, לכמה זמן הניחום, לכאורה בזמן
שהערבות היו ע"ג המזבח לא ניתן היה לעלות לסוכב בשביל הזאות מחטאת בהמה, והקרבת
עולת העוף.

¹² יל"ע האם בכל יום חבטו או רק בשביעי ?

האם היום השביעי נקרא יום חיבוט ערבות ?

¹³ צ"ב היכן מצינו שמדברים לחפצי קדושה ? בשלמא אם מדבר לעצמו ואומר איזה יופי של
אתרוג איזה ביהמ"ד נפלא ניחא, ונ"ל שהתעלו בדרגא כ"כ עד שדברו על המזבח.

¹⁴ יש נידון במפרשים האם אמרו זאת בכל יום.

עוד דנים האם אמרו בגמר היקף הערבה או כשהלכו מבית המקדש.

מצות ערבה אינה דוחה שבת בכל הימים רק ביום השביעי. [ואע"פ

שאינן בה מלאכה גזרה משום שמא יעבירו]

כשחל השביעי בשבת דחה שבת והיו מלקטין אותן מע"ש ומניחין

אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו (אע"פ שכמושה כשרה).¹⁵

שיטת רבי יוחנן בן ברוקה אומר שאת כל זה עשו עם [חריות] ענפי

דקל ארוכים.¹⁶

ומוסיף ואומר על מנהג החבטה על הקרקע ואת שמו של היום.

[ולכאורה כך היה לפי חכמים בערבות].

מנהג ערבה בזמן הזה

בזמן הזה לא תקנו כלל מצווה זכר לערבה. ומה שאנו עושים בשביעי

זהו מנהג נביאים ולא מצווה ממש. ואפי' לא מדרבנן ולכן אין מברכין

עליה.

ופשוט שאינה דוחה שבת. אולם הלוח סודר באופן שלעולם לא

יתבטל מנהג זה בשביעי ולעולם אין הושענא רבא חל בשבת. דבר

שלא תיקנו ללולב ושופר שהן מן התורה ומגילה שהיא מצווה גמורה

מדרבנן.

---

¹⁵ וכן כל שנה ביו"ט ראשון היו צריכים להניח בגיגיות אך היה ניתן לטלטל בהג.

¹⁶ ולא היו צריכים בשבת גיגיות של זהב.

מצות הלל שמונה

נוהגת גם בשמיני ופרטיה מבוארים בפ"ג משנה י' י"א יש דבר
מחודש שאיננו רואים כ"כ שהיוצא י"ח הלל מאחר עונה על כל דבר
ודבר (שלושה מילים או יותר) : הללויה. [הללוקה]

מצות שמחה שמונה

בזמן בית המקדש שמחה היתה באכילת בשר קדשים ובזמנינו יש
לכבד את היום.
ויש בזה שאלה כיצד יכבד את הסוכה ביום השביעי, וגם יכבד את
היום השמיני בבית, מה יפנה ומה לא יתיר ? ומתי ? ראה בפ"ד
משנה ח'

מצות ניסוך המים

מצות ניסוך המים הלכה למשה מסיני ויש לה רמז בפסוקי נסכי
הקרבנות בפרשת פנחס שהתורה רבתה שיש בחג ניסוך נוסף
[לנסך – לשפוך] בשני ונסכיהם בששי ונסכיה בשביעי כמשפטם
הרי כאן מ'ם

נוהגת בכל שבעת ימי החג

מביאים מים חיים ממעיין השילוח שהיה ע"י ירושלים ומכניסים אותם
דרך שער המים.

שחטו את עולת התמיד ועשו בדם עבודות קבלה הולכה זריקה
ושפיכת שיריים ובבשר עשו הפשט ניתוח הדחה מליחה והעלו
למזבח צירפו שם את המנחה שהיא קערה עם עשרון סולת בלולה
ברביעית ההין שמן שעלו להקטרה עם הבשר ורבע ההין יין שעלה
עמם צירפו גם צלוחית של מים מחזקת שלושת לוגין שהם רבע ההין
מים

בזמן הקטרת התמיד עלו שני כהנים וניגשו לקרן דרומית מערבית
של המזבח, היו שם שני ספלים של כסף או של סיד שבתחתיתן היו
נקבים אחד מעובה ואחד דק בספל של המים השתמשו בכל יום
משבעת ימי הסוכות עם הקטרת התמיד של שחר, אם טעה והחליף
(בסוכות או כל השנה) כשר אבל אם לא שפך לספל אלא על המזבח
פסול והרי זה כאילו שלא עשה כלום.

שמחת בית השואבה

ההלל והשמחה שמונה כיצד מבואר במשנה וידוע. רק יש להדגיש
כמה דברים מדויקים¹⁷

---

¹⁷ שעליהן לויים עומדים בכלי שיר צ"ע שהרי גם ישראלים עמדו שם עם כלי שיר.

מדוע עשו את התיקון גדול רק במוצאי יו"ט ולא לפני כן ? ומבארת הגמרא שיש דין שאסור להוסיף כלום על בנין בית המקדש, אלא בזה לא היתה ברירה כי אסור חלילה שתהיה תערובת, לכן בנו לזמן הנצרך בדיוק.

מדוע לא שפכו את כל השמן במנורות בבת אחת ? והביאור שהיתה נעשית שריפה, ובכדי שיהיה אור רב כל הלילה העמידו את הפרחי כהונה שימזגו שמן רב ומעט מעט.¹⁸

מדוע רק הזקנים רקדו ? אומר המהרש"א [נג.] כולם בנעשו כבר זקנים קמשתעי שהם שמחים בבית השואבה שמחה של מצווה **דהילדים מסתמא שמחים בלאו הכי כמ"ש שמח בחור בילדותך וגו' וכל אחד מהזקנים דהיינו החסידים ובעלי תשובה משמח במעלות זקנתו בשמחה של מצווה זו.**

תניא אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמונה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו... ועוד אומרת הגמרא שהשתחוה באופן שאין כל בריה יכולה לעשות כן.

לוי הוה מטייל קמיה דרבי בתמני סכיני.

---

¹⁸ מהרש"א נא. מנורות של זהב כו'. האור הזה על שם השמחה ולכך היו במספר ד' שיהא מאיר לכל ד' רוחות כדמסיק ולא היתה חצר כו' ומה"ט חסידים כו' באבוקות של אור כו'.

שמואל קמיה דשבור מלכא בתמני מזגי חמרא. [כוסות זכוכית
מלאים יין ואין היין נשפך. רש"י]

אב"י קמי דרבה בתמני ביעי. [נראה שר"ל שלא תטעה לומר חלילה
שרשב"ג עשה כי היה מומחה ולא היה זה בכח רוחני מכח השמחה,
דראה את שאר הדברים שאותם לא תוכל להסביר שזו גבורה סתם].

סדר התקיעות בסוכות

שלוש לפתיחת שערים כבכל יום כי גם בזמן שמחת בית השואבה
שערי העזרה היו נעולים.

תקיעות לשמחת בית השואבה

שלוש כשקרא הגבר בשער העליון.

[**שלוש** : יש מחלוקת המשניות אם תקעו במעלה עשירית. ומה
נקראת מעלה עשירית ? בגמ' נשארתי בתיקו האם מעלה עשירית
הכוונה שירדו חמשה ועמדו על העשירית או שירדו עשר מעלות
ועמדו על החמישית.¹⁹]

---

¹⁹ עיין במהרש"א נא: על ט"ו מעלות כו' כנגד ט"ו שיר המעלות שבתהלים כו' עשו זה
בשמחת בית השואבה במצות ניסוך המים ע"פ מ"ש לקמן דט"ו מעלות דאמרן דוד שבהן
העלה מי התהום ט"ו אלף גרמידי שהיו יורדין מתחלה כ"כ ע"י השם ששדי ביה.
והשתא במצות ניסוך המים כדי שיתברכו לנו מי התהום כדאיתא במסכת תעניות וכמש"ל יש
לנו להזכיר זה הענין ובט"ו מעלות העזרה העשויין על כוונה זו של ט"ו מעלות שבתהלים
כדלקמן.
ועל כוונה זו אמרו דשני כהנים היו עומדים בשער העליון על מעלה העליונה ותקעו כו' ואח"כ
למעלה עשירית ותקעו אי דנחית חמשה וקאי על י' ואי דנחית עשרה וקאי על חמשה כדלקמן

שלוש כשהגיעו לעזרה היו תוקעין והולכין עד שהגיעו לשער היוצא
מזרח ובמשנה להלן נקרא שער התחתון.

שלוש חוץ לבית המקדש לא תקעו רק כשחזרו עם המים ונכנסו
בשער המים²⁰

תקיעות למצות ערבה.

שלוש כשהניחו את הערבות על גבי המזבח.

תקיעות על הקרבנות

תקעו רק לקרבנות ציבור **9** לכל קרבן. [עיין פירש"י על המשנה
בש"ס] תמיד של שחר הוא קרבן אחד. כל המוספין כולם נחשבים
קרבן אחד. וכן תמיד של בין הערבים הוא קרבן אחד. כולם יחד **27**

בערב שבת ויום טוב

שלוש כל אחת בזמן שונה לזרז את העם שבשדות, את המוכרים
בחנויות, ואת האנשים שבבתים.²¹

שלוש אחרונות הכניסו את קדושת השבת, ולא היתה אפשרות
לאחר את כניסת שבת.

היינו נמי לרמוז על שם י"ה במספר המעלות ט"ו דהוה שדי ביה להעמיד התהום שלא ישטוף
לעלמא כדלקמן.

וזה שאומרים שם זה ואנו ליי"ה עינינו ודו"ק.

²⁰ ובשבת הניחום בלשכה וכנראה נכנסו לעזרה דרך שער המים. התקיעות שמחת בית
השואבה לא תקעו בשבת, ויל"ע בתקיעות אלו אם תקעו.

²¹ לכאורה תקיעות אלו היו בבית המקדש ולא נשמעו עד השדות.

שלושת המשניות האחרונות מסדרות את חלוקת 24 המשמרות

בחגים וכל השנה כולה.

וחלונה סתומה :

השמות הקדושים של עשרים וארבע משמרות כהונה

יחזקאל	מזכיר	חופה	ישוע	מלכיה	יהויריב
גמול	הפצץ	ישבאב	שכניהו	מימין	ידעיה
דליהו	פתחיה	בלגה	אלישיב	הקוץ	חרים
מעזיהו	יחזקאל	אמר	יקים	אביה	שעורים

ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים, ושם נעבדך

ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות אמן.

ביאורים על סדר המשנה סוכה פרק ה'

משנה ב'. תיקון גדול – גדול התועלת והכוונה תיקון חשוב.

ומנורות של זהב היו שם. ש. כמה מנורות היו? ת. ארבע [ ]

וארבעה סולמות לכל אחד ואחד – לכל ספל סולם אחד.

של מאה ועשרים לוג – כולם יחד. וכל אחד החזיק שלושים לוג.

ומדוע כתוב 120? אומר התוי"ט על שם שנותיו של משה רבינו ...

לוג 600 מ"ל 30 לוג 18 ליטר. ועמדו בגובה של המנורות שהיו 50

אמה כעשר קומות. [ויש אומרים מאה אמה]

משנה ג' מפקיעין – או מלשון פקעת שהכינו פתילות. או מלשון לפרום.

ד. הגיעו למעלה עשירית ... - בזה יש מחלוקת ובמשנה הבאה לא מונה את התקיעות של המעלה העשירית.

ה. חשבון התקיעות : $21 = 3 - 9 - 9$

9 - למוספין = 30 – 6 לעש"ק = 36

ובחג הסוכות היו עוד 12 שהם 6 בשמחת בית השואבה בשער העליון ובעזרה.

3 כשהגיעו עם המים מהשילוח.

3 כשזקפו את הערבות בצידי המזבח.

[בקצרה בבית השואבה, למים, ולערבות].

שלוש להבדיל בין קודש לחול - בזמנינו בגלות כל אחד אומר קבלת שבת ומקבל לעצמו שבת, אולם בזמנם היו תקיעות להבדיל בין קודש לחול. אשרי העם שככה לו !!

מכאן עד סוף המסכת הנושא חלוקת עשרים וארבע המשמרות

משנה ו' בסוכות לא היה פיס כי היו קרבנות רבים אלא הקריבו

לפי הסדר. לדוגמא : ביום השביעי היו 24 קרבנות אז כל משמר

הקריב קרבן אחד. ובימים שהיו יותר פרים היו משמרות שהקריבו שני כבשים.

בשמיני חזרו לפיס כברגלים – שמיני עצרת הוא חג בפני עצמו והמשמרות זוכים ע"י הגרלה ולא עשו בתור כמו בסוכות. כעת חוזרת המשנה לסוכות עצמו : חוץ ממה שעשו חלוקה שזה בקרבנות לפי הסדר, כל משמר רצה להקריב פרים שזה קרבן הרבה יותר חשוב. ולכן בסוכות אמרו מי שהקריב פרים היום מחר הוא לא יקריב, אלא חוזרין חלילה - אלא ימשיך התור וכשגמרו חוזרין מהתחלה לפי הסדר.

[חלילה - מההתחלה לפי הסדר.]

ז. בשלושה פרקים – בשלושה הרגלים. [תוי"ט]

היו כל המשמרות שוות בשני דברים :

1. במה שאמור ברגל. וזה כולל הן את ההקרבה והן את חלוקת

האימורין. וכן שתי הלחם בחג השבועות.

2. בחילוק לחם הפנים שאע"פ שאין זה מחמת הרגל אלא קרבן

של כל השנה חילקו בין כולם.

בעצרת – בחג השבועות שחל בשבת. ויש שתי הלחם של שבועות

ו 12 לחם הפנים של שבת.

אומרים לו – לכל כהן וכהן שבא לקבל חלק.

הילך – קח [הא לך]

מצה – לחם הפנים.

חמץ – שתי הלחם שמקריבין בשבועות.

ולא מחלקים לזה מצה ולזה חמץ, מפני שכל אחד רוצה חלק בכל קרבן.

משנה ח. מצאנו עוד שלא רק בחגים עצמם מחלקים לכולם את שתי הלחם אלא גם לפני ואחרי החגים אם המציאות מחייבת שיהיו בירושלים, מחלקים את לחם הפנים לכל המשמרות.

כיצד אומרים סגור על חלון של אחסון – סתומה.

על טבעת קבועה ברצפה בלי אפשרות לפתוח – **קבועה.**

